

mevzu

sosyal bilimler dergisi | journal of social sciences

e-ISSN 2667-8772

mevzu, Mart/March 2022, s. 7: 55-87

Mahmut Şevket Paşa'nın Askerî Reform Çalışmaları ve Türk Spor Tarihinde Bir Dönüm Noktası: Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu
Military Reform Efforts of Mahmut Shevket Pasha and a Turning Point in the Sports History of Turkey: The Cavalry Riding and Exercise School

Rıdvan BAL

Doktor, PhD.

Araştırmacı, Reseracher/Ankara

ridvanbal198413@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3834-7304

DOI: 10.5281/zenodo.6352223

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 24 Aralık / December 2021

Kabul Tarihi / Date Accepted: 05 Mart / March 2022

Yayın Tarihi / Date Published: 15 Mart / March 2022

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Mart / March 2022

Atıf / Citation: BAL, R. (2022). Mahmut Şevket Paşa'nın Askerî Reform Çalışmaları ve Türk Spor Tarihinde Bir Dönüm Noktası: Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu.

Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (Şubat 2022): 55-87

İntihal: Bu makale, iThenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by iThenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/mevzu> | <mailto:mevzusbd@gmail.com>

Copyright © CC BY-NC-ND 4.0

Öz

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Kosova Valiliği ve Selanik'teki 3. Ordu Komutanlığı görevlerini yürüten Mahmut Şevket Paşa, 31 Mart Vakasından sonra tüm ülkenin tanıdığı, siyaset ve devlet tarihi içinde etkili bir konuma ulaşmış bir devlet adamıdır. 12 Ocak 1910 tarihinden itibaren Harbiye Nazırı olarak kabineye girmiş, 1912'de Arnavutluk'ta yaşanan isyanda aldığı kararlar nedeniyle ağır eleştirilere uğrayınca 9 Temmuz 1912'de Harbiye Nazırlığından istifa etmiştir. Balkan Savaşının başlamasıyla ülke içinde huzursuzluk ve kargaşa artmış, İttihat ve Terakki ileri gelenlerinin düzenlediği Babıâli baskınıyla hükümet devrilmiş, Mahmut Şevket Paşa, Harbiye Nazırlığı da uhdesinde kalarak Sadrazamlığa getirilmiştir. Ülkenin sıkıntılı günler yaşadığı bir dönemde, 11 Haziran 1913 günü uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetmiştir. Gerek Harbiye Nazırlığı gerekse Sadrazamlık makamlarında bulunduğu sürece askerî alanda reform çalışmalarına büyük önem vermiş, tüm olumsuz koşullara rağmen yeni projelerin ve atılımların hayata geçirilmesine öncülük etmiştir. Etkileri günümüzde dahi hissedilen bu çalışmalarından biri 1911'de Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulunun açılmasıdır. Sadece askerî binicilikle sınırlı kalmayıp Türk spor tarihi için önemli bir adım olan bu açılış, binicilik sporunun çağdaşlaşması ve Türk binicilerinin uluslararası yarışmalarda yer almasını sağlayacak temellerin atılmasına öncülük etmiştir.

Anahtar kelimeler: Mahmut Şevket Paşa, Askerî Reformlar, Yabancı Askerî Heyetler, Süvari, Binicilik, Saumur.

Abstract

Mahmut Shevket Pasha is a general who served as the Governor of Kosovo and the Commander of the 3rd Army in Thessaloniki in the last periods of the Ottoman Empire. The main incident that caused him to be recognized by whole country and get an influential position in politics and state history is the March 31st Incident. He entered the new cabinet as the Minister of War on January 12, 1910, and resigned from this mission when he was heavily criticized for the decisions he took in the rebellion in Albania on July 9, 1912. Later on, when the government was overthrown by the Union and Progress Party, he was appointed as the Prime Minister (Grand Vizier), also as the Minister of War. But after a short period, he was killed as a result of assassination. De-

spite the fact that there were severe negative conditions, he gave great importance for military reforms both as a minister and a prime minister. One of his important reforms was the opening a new school in 1911, the Cavalry Riding and Exercise School. This school was a pioneer not only for military riders but also for all civilian ones, which made enable Turkish riders to take part in olympic games and different levels international competitions.

Keywords: Mahmut Shevket Pasha, Military Reforms, Foreign Delegations for Military Modernization, Cavalry, Horse Riding, Saumur.

Giriş

Türk tarihi araştırmalarında özel bir yere sahip olması gereken at ve atçılık konularında bilim insanlarınca sürdürülen çalışmaların memnuniyet verici düzeyde olduğu söylenebilir. Aynı başarının uygulama alanında da sağlandığını belirtmek, geçmişte olduğu gibi günümüzde de Türk biniciliğinin uluslararası düzeyde yaşatıldığını söylemek ne yazık ki mümkün değildir. Küresel gelişmelerden olumsuz etkilenen spor branşlarından biri olarak Türk biniciliğinin layık olduğu seviyeye çıkarılması her kademede ele alınması gereken bir konudur. Bu çalışmanın amacı, geçmişte daha olumsuz koşullar altında dahi binicilik sporunun geliştirilmesi ve çağdaş düzeyde uygulanabilmesi için alınan tedbirleri anımsatmak, bu doğrultuda hayata geçirilebilecek kararlar için bilimsel veri sağlayabilmektir. Bu maksatla; dönemsel gelişmelerin yer aldığı arşiv belgeleri, gazete haberleri, akademik tez çalışmaları ve ikinci el kaynaklar ile süvari birliklerinin ulaşılabilinen kayıtlarından faydalanılmıştır.

20. Yüzyılın ilk yılları, uzun süredir bir buhran dönemi yaşayan Osmanlı Devleti'nin mücadele etmek zorunda kaldığı iç ve dış gelişmelerin örneklerinin sergilendiği olaylara sahne olmuştur. Bu dönem, günümüzde dahi sıklıkla tartışılan ve muhtemelen Osmanlı tarihinin olumlu-olumsuz yönleriyle en çok incelenen dönemlerinden biri olan Sultan II. Abdülhamit'in saltanat dönemidir (Ortaylı, 2016, s. 129-136). Hayata geçirdiği başarılı uygulamalarla bir örnek teşkil etmesinin yanında bazı siyasi kararlarıyla devlet bütünlüğünü zedeleyici gelişmelere de neden olan padişah, özellikle İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından, yaşanan sorunların kaynağı olarak gösterilmiştir (Küçükünlü, 2011, s. 325-328). Anayasanın tekrar yürürlüğe sokulmaması halinde ülkenin parçalanacağını vurgulayan bu kesimin öncelikli hedefi padişahın taht-

tan indirilmesi olmuştur. Cemiyetin Balkanlarda başlattığı ayaklanma nedeniyle Sultan II. Abdülhamit 23 Temmuz 1908'de anayasayı tekrar yürürlüğe koyarak II. Meşrutiyet'i ilân etmiştir (Akşin, 1996, s. 77).

Bir çare olarak düşünülen meşrutiyetin ilan edilmesine ve oluşturulan kabinede neredeyse tüm vekillerin İttihat ve Terakki üyesi olmasına rağmen sıkıntıların hafiflemediği, dahası azınlıkların isteklerinin artarak devam ettiği görülmüştür. Öte yandan istibdat yönetimine karşı çıkan bu grup, farklı bir istibdat yönetiminin yolunu açmakla eleştirilmiştir (Tunaya, 2000, s. 487). Başta basın olmak üzere toplumda görülen huzursuzluk, ordu içinde beliren İttihat ve Terakki'ye muhalif oluşumlar zamanla sertleşmiş ve 31 Mart Vakası adı verilen başkaldırıya dönüşmüştür. Şeriatın gelmesi ve bazı İttihat ve Terakki mensuplarının görevden uzaklaştırılması isteği ile 13 Nisan 1909 (Rumi 31 Mart 1325) günü Taşkışla'da konuşlu bulunan 4. Avcı Taburu askerleri tarafından ayaklanma başlatılmıştır (??, 31 Mart 1325-13 Nisan 1909; Vahdeti, 1 Nisan 1325-14 Nisan 1909; Kelekyan, 1 Nisan 1325-14 Nisan 1909). Olayların İstanbul'daki birlikler tarafından bastırılmaması üzerine 3. Ordunun merkezi olan Selanik'ten İstanbul'a bir askerî birliğin takviye olarak gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Hareket Ordusu adı verilen birliğe başlangıçta Hüseyin Hüsnü Paşa komuta etmiş daha sonra komuta Mahmut Şevket Paşa'ya verilmiştir.

Yaklaşık on beş bin kişilik kuvvete ulaşan ve 22 Nisan 1909'da hazırlıklarını tamamlayan Hareket Ordusu, donanmadaki subay ve erlerin de desteğini alarak iyice güçlenmiş, Çatalca yakınlarında hazır olarak beklemeye başlamıştır. İsyancılarla yapılan görüşmelerden beklenen sonuç alınamayınca Mahmut Şevket Paşa birliklerin İstanbul'a girmesini emretmiştir. İsyancıların sert direnişi ile karşılaşan Hareket Ordusu şiddetli çatışmalardan sonra başta Babiâli, Taksim ve Taşkışla olmak üzere kritik noktaları kontrol altına almış ve 24 Nisan günü tüm şehir isyancılardan temizlenmiştir. Bu harekâtın sonucunda Hareket Ordusundan 49 kişi ölmüş, 82 kişi yaralanmıştır. 230 isyancının öldürüldüğü, 475'inin yaralı (Ölmez, 2017, s. 99) ele geçirildiği sürecin sonunda oluşturulan özel mahkemelerin kararıyla çok sayıda isyancı idam edilmiş, birçoğu da sürgüne gönderilmiştir. 31 Mart Vakasının nedenleri ve sonuçları hakkında farklı değerlendirmeler yapılmıştır (Borak, 1992, s. 366). Bunu gerici bir ayaklanma girişimi olarak kabul edenler olduğu gibi padişaha karşı planlanmış yurt dışı destekli bir eylem olduğunu düşünenler de olmuştur. Farklı

siyasi görüşler doğrultusunda değerlendirmeler de mümkündür ancak Türk siyasi tarihi açısından bu olayın iki kritik sonucu ortaya çıkmıştır: Birincisi ilk kez bir Osmanlı padişahu, Sultan II. Abdülhamit, 27 Nisan 1909'da Şeyhülislamdan alınan fetva ve Meclis kararıyla tahttan indirilmiştir. İkincisi ise iktidar ve güç mücadelesi içinde bulunan çok sayıda subay arasından Mahmut Şevket Paşa'nın sıvrilerek gelecek dönemin belirleyicilerinden birisi olmasıdır.

1. Mahmut Şevket Paşa'nın Kısa Biyografisi

Bağdat'ta dünyaya gelen Mahmut Şevket Paşa'nın doğum tarihi net olarak bilinmemekte, çeşitli kaynaklarda farklılıklar göstermektedir. 1857 yılının ağustos ayında dünyaya geldiğini kaydederek farklı tarihleri de inceleyen çalışmalar olduğu gibi kendi ifadeleri doğrultusunda doğum yılının 1858 olduğunu belirten yayınlar da vardır (Yakut, 1998, s. 10; Bardakçı, 2014, s. 9). Kendisinden önceki birkaç nesli Hristiyan olan ve daha sonra Müslümanlığa geçen Gürcü kökenli bir aileden gelen Paşa, Bağdat'ta başladığı eğitim hayatını asker olmak istediği için İstanbul'da sürdürmüştür. Kuleli Askerî İdadisini bitirerek Mekteb-i Harbiye'ye geçmiş, Harbiye'den mezun olduktan sonra Erkân-ı Harbiye'yi birincilikle bitirmiş ve kurmay yüzbaşı olarak orduya katılmıştır. İleri derecede Fransızca ve Almanca bilmesi nedeniyle Genelkurmay Karargâhında çeviri ve yayım birimlerinde çalışmış, Alman askerî heyetleri ile ortak faaliyetlerde görevlendirilerek Kompofner ve Von der Goltz Paşaların yardımcılıklarında bulunmuştur. Silahlar konusunda uzmanlaşması için Almanya'ya gönderilmiş, beş sene kadar orada çalışmıştır. 1895'te mirliva (*tuğ-general benzeri*), 1899'da ferik (*tümgeneral-korgeneral benzeri*), 1905'te birinci ferik (*orgeneral benzeri*) rütbeleri ile taltif edilen Mahmut Şevket Paşa, bu on yıllık süre içerisindeki çalışmaları ve özellikle silah-teçhizat konularındaki uzmanlığı ile öne çıkan, gayretlerinin karşılığı madalyalar ile takdir edilen bir paşa olarak tanınmıştır.

1905-1908 yılları arasında Kosova Valiliğini yürütmüş, Meşrutiyetin ilanından sonra Selanik'teki 3. Ordu Komutanlığına atanmıştır. Paşa'nın hemen herkes tarafından tanınmasını, siyaset ve devlet tarihi içinde önemli konuma ulaşmasını sağlayan asıl gelişme ise 31 Mart Vakası olmuştur. Mahmut Şevket Paşa, 12 Ocak 1910 tarihinden itibaren Harbiye Nazırı olarak kabineye girmiş (Devlet Arşivleri Başkanlığı-DAB, H. 30.12.1327; H. 11.10.1329; Bardakçı, s.

10), Arnavutluk'ta ortaya çıkan isyan sonrası 9 Temmuz 1912'de Harbiye Nazırlığından istifa etmiştir. Devletin her kesiminde güçlü ve tanınan bir isim olarak istifasının ertesi günü padişah tarafından Ayân üyeliğine atanması, Paşa'nın saray üzerindeki etkisini de açığa çıkarmıştır. Sarayın Başmabeyincisi Ali Fuat (Türkgeldi) Bey tarafından kaydedilen şu sözler, Padişahın Mahmut Şevket Paşa'dan çekindiğini de gösteren ifadelerdir: "...Paşa'nın çehresinin korkunçluğu ile beraber sert ve süratli adımlarla sofadan geçerek ve ayağındaki mahmuzlu çizmelerle parkeleri çatırdatarak huzura gelişinden adeta ürperirdi..." (Göl, 2021, s. 339). 23 Ocak 1913 günü gerçekleştirilen Babıâli baskınıyla hükümet devrilmiş, rütbesi müşirliğe (*maresal*) yükseltilen Mahmut Şevket Paşa, Harbiye Nazırlığı da uhdesinde kalarak Sadrazamlığa getirilmiştir (DAB, H. 15.02.1331; Karal, 2001, s. 197; Bardakçı, s. 14; Yakut, s. 298). Göreve başladığı günden itibaren iç ve dış sorunlarla boğuşan Mahmut Şevket Paşa, 11 Haziran 1913 günü Sadaret makamına giderken Çarşıkapı civarında uğradığı silahlı saldırı sonucu hayatını kaybetmiştir. Türk siyasi, askerî hayatının önemli kişiliklerinden biri olarak mücadelelerle geçen ömrü bir suikast ile sonlanan şehit Mahmut Şevket Paşa, Şişli'deki Abide-i Hürriyet Tepesinde toprağa verilmiştir.

2. Mahmut Şevket Paşa'nın Harbiye Nazırlığı ve Sadrazamlık Dönemlerinde Uygulamaya Konan Askerî Reformlar

Osmanlı Devleti'nde hayata geçirilen ilk yenileşmeler genellikle askerî alanda olmuş, uzun yıllardır muharebe meydanlarında alınan yenilgilere çare bulup güçlü bir ordu oluşturmak hedeflenmiştir (Yıldız, 2017). Reform girişimlerinde asıl belirleyici olan padişahların ve üst düzey askerlerin niyetleri olmuş, bu konuda her türlü desteği veren yöneticiler olduğu gibi siyasi gerekçelerle tercihini ordunun pasifize edilmesi yönünde kullanan (Sultan II. Abdülhamit gibi) padişahlar da görülmüştür. Batıdaki uygulamalara benzer olarak gerçekleştirilen ilk askerî reform girişimleri Sultan III. Selim tarafından başlatılmıştır (Kubalı, 1973, s. 79). Ancak yenileşme yolunda atılan ciddi girişimler ve Nizam-ı Cedit yapılanması, yabancı güçlerin de desteklediği gerici ayaklanmalarla engellenmiş, yenicilerin istemediği Sultan III. Selim "*Hâl edilmiştir*".

Sultan IV. Mustafa ve sonrasında Sultan II. Mahmut tarafından başlatılan etkili düzenlemeler, Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde sürdürülmeye

çalışılmıştır. Eşkinici Ocağı adı verilen yeni bir sistem oluşturulması, Nizam-ı Cedit yerine Sekban-ı Cedit ordusu kurulması, Yeniçeri Ocağının kaldırılarak yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye adlı yeni ordu kurulması, Harp Okulu, tıp fakültesi, mühendis okulları ve bando okulunun açılması gibi girişimler bu konudaki önemli adımlar olmuştur (Çadircı, 1983, s. 90,91). Genel olarak; Dar-ı Şura-yı Askerî, Meclis-i Mehamm-ı Harbiye Heyeti gibi adlarla yeni kurullar oluşturularak askerî konuların ele alınmasının temini gibi coğrafi konum göz önüne alınarak orduların ve merkezlerinin belirlenmesi, örnek alınması kararlaştırılan yabancı ordularla iş birliği ve anlaşmaların sağlanması bu çerçevede belirtilebilmektedir. Bu bağlamda; 14 Temmuz 1880'de imzalanan anlaşmaya göre bir Alman askerî heyetinin İstanbul'a gelmesi belirlenmiş ve Albay Kaehler başkanlığındaki bir heyet 11 Nisan 1882'de İstanbul'da çalışmalarına başlamıştır (Koloğlu, 2005, s. 119).

Eğitim öğretim kurumları, askerî birlik ve yapılanmalardaki değişiklikler yanında modern silah, teçhizat ve mühimmat temini yönündeki oluşumlar da bu kapsamda yer almıştır (Türkmen, 1995, s. 479-493). Yetkili makamlara getirilen asker ve sivil yöneticiler, devletin içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulabilmesi için kendi dünya görüşleri ve eğitim düzeyleri doğrultusunda askerî yenileşme çalışmalarında bulunmuş, bazıları etkili sonuçlara ulaşırken bazı girişimler dönemsel bir tedbir olarak kalmıştır. Bu yöneticilerden biri de önce Harbiye Nazırı daha sonra da Sadrazam olarak görev yapmış olan Mahmut Şevket Paşa'dır. Deniz kuvvetlerinde kayda değer gelişmelerin yaşanmadığı bu yıllarda diğer kuvvetlerde öne çıkan gelişmeler şöyle ele alınabilir:

2. 1. Kara Birliklerinde Reform Çalışmaları

Harbiye Nazırlığı görevine başladıktan sonra kurum içi yazışmalarda ve koordinasyonlarda zaman kaybını önlemeyi amaçlayan Paşa, 22 Şubat 1910'da "*Muamelât-ı Cariyede Nazıra Muavenet*" adıyla bir müsteşarlık makamı oluşturmuştur (Yakut, s. 363). Bu makama bağlı olarak çalışacak olan yazı işleri müdürlüğü ve hukuk müşavirliği de aynı süreçte faaliyetlerine başlamıştır. Genelkurmay Başkanlığı benzeri olarak görev yapan Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Dairesi ile birlikte piyade, süvari, sahra topçusu ve ulaştırma birliklerinin bağlı olduğu daireler açılmış, farklı amaçlar için oluşturulmuş muha-

rebe destek unsurlarının sevk ve idaresi için yeni müfettişlikler ve daireler oluşturulmuştur. Ülkedeki bütün askerî okulların bağlandığı Terbiye ve Tedrisat Müfettiş-i Umumiliği de bunlardan biridir. Ordunun ihtiyaç duyduğu mühendislik ve teknik bilgi gibi konularda uzman personelden oluşan Kıtaat-ı Fenniye Müfettiş-i Umumiliği de 19 Şubat 1910 tarihinde hayata geçirilerek doğrudan Harbiye Nezaretine bağlanmıştır.

Mahmut Şevket Paşa 9 Temmuz 1910'da yayımladığı Ordu Teşkilat-ı Esasiye Nizamnamesi ile askeriyedeki köklü değişikliklerin bilgisini paylaşmıştır. Ordu komutanlıkları yerine ordu müfettişlikleri uygulaması, Von der Goltz Paşa ile üzerinde beraber çalıştıkları kolordu teşkilatına geçiş konusu bu nizamnamede yer alan maddelerden olmuştur. Harekâtın başarıya ulaşabilmesi için muharip ve muharebe destek unsurlarının etkili ve koordineli kullanımının yolunu açacak bu uygulama ile belirlenen bir bölgedeki tüm askerî unsurların tek bir komutanın emri altında bulunmasını sağlanmıştır. On dört nizamiye kolordusu olarak düzenlenen yeni yapıda, kolordu komutanı olarak görevlendirilen paşalara muharebede olduğu gibi sorumluluk bölgesinin güvenlik ve asayişinin sağlanması, ayaklanmalara engel olması gibi görevler verilmiştir.

Harbiye Nazırlığının yeni düzenlemeleri ile hayata geçirilmiş olan bağımsız bir inşaat emlak birimi, evrak arşivi şubesi, askerî kâtipler seçme komisyonu ve askerî basımevi, Mahmut Şevket Paşa döneminde etkinleştirilmiş; İstanbul Merkez Komutanlığı ve silah-mühimmat üretimi yapan İmalat-ı Harbiye (Askerî Fabrikalar) Genel Müdürlüğü de doğrudan Harbiye Nazırına bağlanmıştır. Bakanlıkta görevli kâtiplerin görevleri ile ilgili ihtisaslarını temin etmek üzere 26 Ekim 1910 tarihinde "Daire-i Harbiye Mektebi" adıyla yeni bir okul açılması kararlaştırılmıştır. İki gruba ayrılan okulun birinci grubunda inşaat konuları, ikinci grubunda ise hesap konularında çalışan memurların ders görmesi planlanmış ve okul 29 Nisan 1911'de Mahmut Şevket Paşa tarafından törenle açılmıştır (Ergün, 1996, s. 356). Daha önce oluşturulan Süvari Müfettişliği 23 Ocak 1911'den itibaren doğrudan doğruya Harbiye Nezaretine bağlanmış, müfettişlerin denetleme raporlarının Harbiye Nezaretine vermeleri emredilmiştir (Bu oluşum, Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulunun açılması ve faaliyetleri ile bağlantılıdır).

9 Temmuz 1910'dan itibaren her fırkada bir sıhhiye bölüğünün kurulması, 8 Eylül 1910'da askerî sağlık teşkilatı için bir nizamname hazırlanması sağlık hizmetleri alanında yapılan ilk düzenlemelerdir. 10 Ağustos 1911'de kurulan Harbiye Nezareti Sıhhiye Dairesi, ordunun tüm sağlık hizmetlerinin tek elden idaresini sağlaması yönünden önemlidir. Bunun yanında askerî hastanelerin çalışma şekli, gerek duyulan yeni hastanelerin açılması, tıbbi malzeme ve araçların temini konuları bu dairenin sorumluluğuna verilmiştir (Efe, 2015, s. 37-39, 77). İlerleyen aylarda İstanbul ve Çanakkale başta olmak üzere devletin her köşesindeki askerî hastanelerin sağlık hizmetlerinin düzenlenmesi, tahliye ve tedavi işlemlerinin güncelleştirilmesi, hasta nakil işlemlerinin aksatılmadan yerine getirilmesinden Sıhhiye Dairesinin birinci derecede sorumlu olduğunu kayıt altına alan 7 Şubat 1912 tarihli nizamname yayımlanmıştır. Askerî sağlık hizmetlerinin en iyi şekilde yürütülebilmesi için kıt'a tabiplerinden en üst seviyedeki hastanelerde görev yapan personele, tüm sağlık personelinin görevleri detaylı olarak belirtilmiştir.

Sadece süvari sınıfının değil hemen tüm askerî unsurların atlı birlikler halinde teşkilatlanmaya da sahip olması ve at, katır gibi hayvanların hem binek hem de yük taşımacılığında kullanılması, ordu hayvan sağlığı konusunu da gündemde tutmuş, askerî veteriner hizmetleri konusunda yenileşme çalışmaları yürütülmeye çalışılmıştır. 1842 yılında açılmış olan Askerî Veteriner Okulunun genel yapısı, eğitim öğretim faaliyetleri ve öğrenci sayısı her fırsatta artırılmaya çalışılmıştır. Veteriner hekimlere yardımcı olmak üzere "*baytar muavini*" yetiştirmek için 15 Ekim 1910'da Tatbikat-ı Baytariyye Mektebi açılmış, 11 Temmuz 1911 tarihli Askerî Teşkilat Sıhhiye-i Baytariyye Nizamnamesi ile veteriner hekim ve yardımcı personelin görev ve yetkileri tespit edilmiştir (Efe, s. 87).

2. 2. Jandarma Teşkilatında Reform Çalışmaları

Genel olarak ülkenin iç güvenliğini ve halkın huzurunu sağlamak, yasaların etkin olarak yürütülmesi konusunda kendine verilen vazifeleri yerine getirmekle yükümlü olan silahlı bir devlet gücü olarak tanımlanabilen jandarma teşkilatı, Tanzimat Fermanı ile birlikte ortaya çıkan gelişmeler doğrultusunda yenileşme sürecine girmiştir. II. Meşrutiyet döneminde yürütülen

düzenlemelerle teşkilatın yapısı geliştirilmiş, Umum Jandarma Kumandanlığının Harbiye Nezaretine bağlı konumu muhafaza edilmiştir.

Reform çalışmaları İtalyan heyetleri ile başlamış, bu amaçla İtalyan General De Georgies göreve getirilmiştir (Türkmen, 2005, s. 304). 1911'de Trablusgarp'ın İtalya tarafından işgali nedeniyle bu ülkenin heyetleri ülkeden ayrılmıştır. Daha sonra 25 Mart 1912'de Fransız Lamus Paşa başkanlığında yeni bir çalışma grubu oluşturulmuş, ilk toplantılardan sonra jandarma personelinin üniformalarında standartlığı sağlamak üzere 6 Nisan 1912'de proje üretilmiştir. Atlı jandarma unsurlarının eyerlerinin de standart olması için Fransa'dan iki adet eyer takımı alınarak deneme süreci başlatılmıştır (İpek, 2006, s. 97). 1912 yılında jandarma personelinin sayısal olarak da artışı ele alınmış, örneğin kritik bölgelerden biri olan Yemen'de 1909 yılında 2112 olan kadro sayısı 1912'de 2871 olarak planlanmıştır (Tekir, 2020, s.149). Her ne kadar Umum Jandarma Kumandanlığı 1909 yılında faaliyete geçirilmiş olsa da Paşa'nın Sadrazamlık döneminde, 16 Mart 1913'te yayınlanan bir nizamname ile çeşitli konularda ortaya çıkmış yetki karmaşası önlenmiştir. Umum Jandarma Kumandanlığı Dairesinin Teşkilatı ve Mezkûr Kumandanlık ile Jandarma Müfettiş-i Umumiliğinin Münasebeti Hakkında Nizamname ile birimler arası ilişkiler net olarak düzenlenmiş, mevzuatın uygulanmasından Harbiye ve Dahiliye Nezaretleri sorumlu tutulmuştur. (Tekir, 2020, s.190; Jandarma, 2002, s. 177).

2. 3. Hava Gücü Oluşturma Çalışmaları

Osmanlı ordusunun modernleşme çalışmaları kapsamında batı ordularındaki yenilikleri araştıran Türk subayları ve ikili anlaşmalarla Türkiye'ye çağırılmış yabancı temsilciler, kara kuvvetlerine yönelik çalışmalarını sürdürürken çağdaş bir konu olarak gündeme gelen havacılık-balonculuk gelişmelerine de kayıtsız kalmamışlardır. Özellikle askerî uçakların tamamen havacılığın asıl unsuru olmasından önceki yıllarda balonların etkili olması, Balkanlarda sıkıntılı günler yaşayan Osmanlı ordusu için de bir çözüm olarak incelemeye alınmıştır. Edirne kalesinde kullanılmak üzere keşif, gözetleme ve topçu ileri gözetleyiciliğinde (düşman hedeflerini havadan belirleyip atış yapacak toplara istikamet ve koordinat bildirme görevi) kullanılacak bir balon temini konusu ele alınmış ancak maliyet ve kullanım yaygınlığı gerekçeleriyle satın alma gerçekleşmemiştir (Gediz, 1981, s. 76). Bu gelişmelere yakın bir

tarihte, 1909 yılının aralık ayında İstanbul'a getirilen iki uçakla tanıtım ve satış için gösteri yapılması, Osmanlı ordusunun da havacılıktaki gelişmelerden uzak olmadığını göstermiştir.

Havacılık alanında yaşanan gelişmeleri dikkatle takip eden ve batılı devletlerin havacılık çalışmaları hakkında devamlı raporlar talep eden Mahmut Şevket Paşa'nın şu sözleri, ordunun yenileşmesi ve havacılığın geleceği hakkındaki değerlendirmelerini belirtmesi açısından önemlidir: *"Gözlediğimiz uçma makineleri olan tayyare henüz basit bir haldedir. Bu uçma makinesinin gelecekteki gelişmesinin ne dereceye varacağını şimdiden kestirmek mümkün değilse de yakın bir gelecekte insanların güvenle havalarda dolaşmalarını sağlayacaktır. Ordu için bu çeşit araçlardan hemen satın almak akla gelmese de bir gün gelip bunların savaş meydanlarında görev yapmaları uzak değildir"* (Tatar, 2018, s. 8). Mahmut Şevket Paşa, askerî ataşe olarak Enver Bey'i Almanya'ya, Fethi (Okyar) Bey'i de Fransa'ya görevlendirmiş, bu ülkelerdeki havacılık çalışmalarının dikkatle incelenmesini istemiştir (Yalçın, 2011, s. 1036). Harbiye Nazırlığının araştırmaları sonunda 14 Şubat 1911 tarihli genelge ile tüm birliklere pilot eğitimi almak üzere iki subayın Fransa'ya gönderilmesinin kararlaştırıldığı bildirilmiş ve belirlenen özelliklere sahip subay adaylarının isimlerinin gönderilmesi istenmiştir. Havacılık konusunda çalışmaların yoğunlaştığı bugünlerde bir ilk gerçekleştirilmiş ve Kaymakam Süreyya (İlmen) Bey, Mahmut Şevket Paşa tarafından 1 Haziran 1911 tarihinde havacılık teşkilatının kurulması için görevlendirilmiştir (Kurt, 2018, s. 26).

Türk Hava Kuvvetlerinin kuruluş yıldönümü olarak kabul edilen bu tarihte yurt dışına gönderilecek pilotlar için seçme sınavı da yapılmış, Süvari Yüzbaşı Mehmet Fesa ve İstihkam Üsteğmen Yusuf Kenan Bey en yüksek notları alarak Fransa'ya pilotaj eğitimine gönderilmişlerdir. Eğitim sonunda Türk havacılık tarihinin birinci uçuş brövesini hak eden Süvari Yüzbaşı Mehmet Fesa Bey ilk Türk pilotu olma onurunu elde etmiştir (Bal, 2013, s. 110-112). Gerekli alt yapı çalışmaları kapsamında uçuş pisti ve hangarların inşaatları bitirilmiş, uçakların bakım onarım ekibinin eğitimi için hazırlıklar tamamlanmıştır. Gerek hükümetin bütçe tahsisi gerekse halkın yardımları yanında Sultan Mehmet Reşat'ın bin altınlık bağışı, havacılığın ilerlemesine ciddi destek sağlamıştır. 1912 yılına gelindiğinde yurt dışında eğitimini tamamlamış olan 18 pilot geri dönmüş ve Osmanlı ordusunun 12 uçaklık hava filosu savaşa

hazır hale getirilmiştir. Yüzbaşı Fesa Bey, 26 Nisan 1912 günü tek kişilik Deperdussin uçağı ile Mahmut Şevket Paşa'nın da hazır bulunduğu izleyici grubunun önünden havalandı ve ilk uçuşu gerçekleştirmiştir (Kurt, 2018, 30). Mahmut Şevket Paşa 7 Mayıs 1912'de uçak ve balonlar konusunda yerinde incelemelerde bulunmak, açılması planlanan uçuş okulu için öğretmen ve teknik personel sağlamak, ihtiyaç duyulan malzeme tedarik işlemleri için bir heyeti Avrupa'nın çeşitli ülkelerine göndermiştir (Yalçın, 2004, s. 27,28). Nazırlık görevinden ayrılmadan önce Yeşilköy Tayyare Mektebinin altyapısını büyük ölçüde tamamlamış ve Türkiye'nin ilk uçuş okulu 3 Temmuz 1912'de açılmıştır (Tatar, s. 18, 19).

2. 4. Reform Çalışmaları İçin Kaynak Tahsisi ve Mali Konular

Reform çalışmalarının başarıya ulaşması ve istenen hedeflerin gerçekleşmesi, doğal olarak devletin genel bütçesi ve Harbiye Nezaretine tahsis edilen miktarla doğru orantılı gerçekleşmiştir. Mahmut Şevket Paşa personel giderlerinden inşaata, silah teçhizattan mühimmata kadar ihtiyaç duyulan ve yurt dışından temini kaçınılmaz olan kalemlerin temini için mecliste de ciddi mücadele vermiştir. Örneğin 1910 yılı askerî bütçe görüşmeleri esnasında devlet bütçesinin yetersizliği nedeniyle istenen miktara karşı çıkan Maliye Nazırı Cavit Bey ile tartışmıştır. Harbiye Nazırlığının istediği miktarın üçte birini uygun gören Maliye Bakanı ile görüşmüş ve "...ordudan hiçbir şey esirgemeyeceğiz..." (Yakut, s. 381) diyerek kendisini ikna etmiştir.

Sadrızamlığı döneminde Tekalif-i Harbiye başlıklı bir yasal düzenleme yaptırarak Balkan Savaşında ihtiyaç duyulan/duyulacak olan ihtiyaçların karşılanması için toplama komisyonları oluşturmuştur (DAB, H. 21.02.1331). Her kesimden vatandaşın elinde bulunan ve kendi ihtiyaçlarından fazla olan levazım malzemelerinin alınması planlanmıştır. Zaten ilerleyen zamanda muhalefet de askerî ihtiyaçlar için olumsuz bir görüş beyan etmemiş, yaşanan mağlubiyetlerden kurtulabilmek için ordunun güçlenmesine yönelik harcamalara herkes destek olmuştur. Ancak tüm ileri görüşlü planlamalara, orduyu güçlendirici girişimlere rağmen ülkenin içinde bulunduğu koşullar bahsedilen çabaların arzu edilen seviyeye ulaşmasını engellemiştir. Trablusgarp Savaşı ve Balkan Savaşlarından yenik ayrılmak orduyu iyice yıpratmış, hazinenin zayıflığı iyi niyetli projelerin hayata geçirilmesine fırsat vermemiştir.

Ülkenin içinde bulunduğu mali sıkıntılar ve parasızlık gerçeği, hemen her konuda hayata geçirilmek istenen projelere engel olmuştur. Çağdaş düzenlemeleri hayata geçirebilmek konusunda farklı arayışlar düşünülmüş, örneğin yurt dışında uçak alımının sağlanması konusunda yardımlar, bağışlar öne çıkarılmıştır. Mahmut Şevket Paşa'nın "Tayyare İanesi"ni başlatmasından sonra Donanma Cemiyeti de uçak bağışı toplamaya geçmiş, halkın geniş katılımlı bağış kampanyaları ile hava gücüne sahip olma yönünde çok önemli adımlar atılmıştır (Kurt, 2013, s. 303).

Tüm olumsuzluklara rağmen askerî reform çabaları her fırsatta yürütülmeye çalışılmış, dönemsel ihtiyaçlar dışında sonraki yıllara katkı sağlayacak oluşumlar da başlatılmıştır. Bazı girişimler sadece ordunun savaşa hazırlık çalışmaları yapmasıyla sınırlı olmamış gerek askerlerin gerekse sivil vatandaşların sportif gelişimine katkı sağlayacak tesisler de bu dönemde açılmıştır. Mahmut Şevket Paşa'nın bir yurt dışı ziyaretinde görüp beğendiği, ordunun moral desteğini yükseltecek, hem askerî bir eğitim merkezi hem de binicilik sporuna öncülük edecek bir okul olan Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu bunlardan biri olmuştur.

3. Türk Binicilik Sporunun İlk Eğitim Merkezi: Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu

İnsanoğlunun en yakın dostlarından biri olan, uygarlığa katkıları nedeniyle "tarih yazan hayvan" olarak da bilinen atların ilk olarak nerede evcilleştirildiği, hangi yollarla başka kıtalara yayıldığı konusu henüz açıklığa kavuşturulamamıştır. Bilimsel adı ile "*Equus ferus caballus*"un 50 milyon yıldan fazla bir süre öncesinde var olduğu kabul edilmektedir. Bir tilki kadar büyüklükten bugünkü şekline evrimleşen at hakkındaki paleolojik ve antropolojik araştırmalar, muhtemel evcilleştirmenin yaklaşık altı bin yıl önce Karadeniz kuzeyi ile Kazakistan arasındaki bölgede, Asya topraklarında gerçekleştiğini belirleyebilmiştir. Batılı kaynaklarda pek yer verilmemesine rağmen atın evcilleştirilmesi ve atlı çoban kültürünün ortaya çıkarılmasının Türkler tarafından gerçekleştirildiği yönünde bilimsel verilere dayanan açıklamalar vardır.

Atı ilk evcilleştiren toplumlardan biri olarak Türklerin tüm yaşamında önemli rol sahibi olan atlar, bütün kültürel öğelerine de yön vermiştir (Çağan, 1953, s. 1; Kafesoğlu, 1983, s. 210-214; Ögel, 1984, s. 17; Çınar, 1993, s. 14; Din-

çer ve Yaşar, 1999, s. 1). Türkler atı savaş alanlarına aktaran (süvariliğin öncüsü olan) ve atlı göçebe kültürünü başlatan ulus olarak tanınmasına rağmen, günümüzdeki sportif binicilik branşlarında öncülük olarak kayda geçmiş binış şekillerine pek sahip olamamışlardır (Temurlenk, 2000, s. 1). Harbiye'den ilk mezununu 1849 yılında (Özçelik, 2006, s. 63) veren bir camianın uygun şartlar sağlanmış ve uzun süre barış ortamında görev yapılabilmiş olsaydı, daha erken bir tarihte batıdaki emsalleri gibi sportif biniciliğe geçişleri mümkün olabilirdi. Nitekim Mahmut Şevket Paşa'nın bir Fransa ziyaretinde görüp etkilendiği binicilik çalışmalarının Türk binicileri tarafından da uygulanmasını istemesi bu farklılığın bir yansıması olmuştur. Biniciliği sadece süvarilerin ata hakimiyet ve savaş gücünü artırıcı bir eğitim olarak görmeyip işin içine sanat, estetik ve yarışmacılık duygularını da katan Avrupalı biniciler, süvarilerin muharebe meydanlarındaki etkisi ve vazgeçilmezliği azalırken binicilik sporunun değişik branşlarla yaşatılması için çeşitli okullar kurmuşlardır. Bu okullardan biri, Mahmut Şevket Paşa'nın Harbiye Nazırlığı döneminde Fransa'ya yapmış olduğu bir ziyarette yakından görme şansı bulunduğu Saumur'deki Fransa Ulusal Binicilik Okuludur.

3. 1. Saumur Ulusal Binicilik Okulu (*L'École Nationale D'équitation*)

1763 yılında Paris'e üç yüz kilometre kadar uzakta bulunan Saumur kentinde kurulan Fransa Süvari Okulu, Fransız İhtilali sonrasında gelişme kaydetmiştir. 1824 yılında Kraliyet Süvari Okulu adını alan okul hem askerî binicilik hem de sportif binicilik dallarında öncülük etmeye başlamıştır. Ülkedeki diğer binicilik merkezlerinin zamanla kapatılmasıyla 1830'dan itibaren Fransa'nın tek binicilik okulu olan Saumur'de, biniciliğin en usta öğretmenleri arasında olan Francois Baucher ve Count d'Aure'nin geliştirdiği tekniklerle Fransız binicilik doktrini oluşturulmuştur (Ünver, 2006, s. 24). 19. Yüzyılın ortalarından itibaren başlayan sportif binicilik sürat, dayanıklılık ve arazide engel atlama gibi zor branşlar içerdiğinden başlangıçta sadece süvari subaylarınca yapılmıştır. Bu subayların eğitimlerini yaptıran öğretmenler *Cadre Noir* olarak adlandırılan, emsalleri arasında en başarılı olanlar arasından seçilmiş kişilerdir (Resim 1,2). İlk olarak 1902'de Saumur'de düzenlenen arazi yarışmaları, bu öğretmenlerden biri olan Yüzbaşı de Saint-Phalle tarafından kazanılmıştır (Institut Français, 2022).

Saumur Ulusal Binicilik Okulu geçmişte ve günümüzde, binicilik eğitiminin ve yarışmalarının verimli şekilde yürütülmesi için gerekli olan tüm alt birleşenleri muhafaza etmiştir. Misyon, vizyon ve disiplin anlayışının gerektirdiği personel, teçhizat, at ve bakım hizmetleri, manejler, tesisler ile bunların sürdürülebilirliği için gereken mali kaynaklar her zaman sağlanmıştır. Böylelikle kuruluşundan itibaren dünyanın en iyi okullarından biri olmuş, günümüzde ise 18. Yüzyıldan gelen bu özellikleri yaşatan iki eğitim merkezinden biri olarak varlığını sürdürmeyi başarmıştır (diğeri de Viyana'daki İspanyol Binicilik Okuludur).

Binicilik yarışmaları 1912'de Dünya Olimpiyat Komitesi tarafından oyunlara dahil edilmiştir. Günümüzde at terbiyesi, engel atlama ve üç günlük yarışma branşları biniciliğin olimpiik yarışmaları arasında olup kısaca şu şekilde açıklanabilir (Akşit, 1972, s. 79,80):

3. 1. 1. At Terbiyesi (Dresaj): Binicilerin ata hâkim olmak ve istediği manevraları en iyi şekilde yaptırmak amacıyla uyguladıkları eğitimler, zamanla belirli kurallarla netleşmiş ve sportif biniciliğin zarafetini sergileyecek düzeye çıkarılmıştır. Atın fiziki ve ruhi eğitimini belirlenmiş kurallar çerçevesinde geliştirmek, binicisinin tüm isteklerine ve uyguladığı yardımlara itaat eder duruma getirmektir. Yarışmalar, manej adı verilen çevre sınırları belli ölçülere sahip, zemini özel malzemelerle, kum ya da çimle kaplanmış alanlarda yapılır (Resim-3).

Belirlenmiş harflerden oluşan noktalar arasında binici ve atın duruşundan, çeşitli yürüyüş şekillerinin, dönüşlerin, ileri ve geri hareketlerin uygunluk ve estetik durumuna göre hakemlerden alınan puanlarla sonuçlar belli olur. At terbiyesi tekniklerini geliştirerek bu konuda merkez olmuş İspanyol Binicilik Okulu ve sonrasında Saumur Binicilik Okulu, günümüzde de eğitim ve gösteri merkezi olma özelliğini devam ettirmektedir.

3. 1. 2. Engel Atlama (Konkurhipik, Show Jumping): Manej içinde çeşitli yerlere konulan belli yükseklikteki engellerden oluşan bir parkuru, belirlenmiş sıraya ve zamana göre attan düşmeden atlama yarışmasıdır (Resim-4). Engellerin devrilmesi ve parkurun tamamlanma süresine göre sıralama belirlenir. Engellerin azami yüksekliği günümüzde 170 cm.dir. At ve binicinin zor parkurda en yüksek engeli aşma becerisini ölçen "Kudret Yarışmaları" ile

“Yüksek Atlama Yarışmaları” engellerinin yükseklik sınırı yoktur, 2,5 metreye yaklaşmıştır.

3. 1. 3. Üç Günlük Yarışma (Konkur Komple): Bu yarışmalar, süvari atlarının başarı seviyelerini test etmek ve binicilerin arazide uzun mesafeleri koşarken doğal engelleri aşması için sahip olması gereken yetenekleri belirlemek için başlatılmıştır. İlk kez 1902’de Avrupa’da koşulan arazi yarışmalarına ordu atı yarışmaları adı da verilmiştir. Günümüzde olimpiik binicilik branşlarının hepsinin yer aldığı bir yarışmadır (Resim-5). Binicinin, aynı atla birinci gün at terbiyesi, ikinci gün arazide dayanıklılık ve engellerin geçilmesi, üçüncü gün manejde engel atlama parkurunun tamamlanması şeklinde gerçekleştirilir.

Türkiye’nin de üyesi olduğu Uluslararası Binicilik Federasyonu FEI (*Fédération Equestre Internationale*) yarışmaları kapsamında bu branşların yanında; atın sürat ve dayanma yeteneğinin test edildiği on kilometre ile yüz altmış kilometre arasında koşulan, atın sağlığının sık sık muayene edildiği uzun mesafeli Atlı Dayanıklılık (Endurance); Türkiye’de yapılmayan atlı araba, atlı jimnastik yarışmaları da aktif olarak sürdürülmektedir. Engelli bireylerin rehabilitasyonu maksadıyla hayata geçirilen para binicilik ve atla tedavi uygulamaları da federasyon ve binicilik kulüplerinin çalışma alanlarına eklenmiştir.

4. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu

Mahmut Şevket Paşa, Harbiye Nazırlığı döneminde Fransa’ya yaptığı bir ziyaret esnasında Saumur Ulusal Binicilik Okulunu da gezmiş ve oradaki süvari eğitimini yakından incelemiş, askerî reform çalışmaları kapsamında süvari sınıfına yönelik düzenlemeleri arasına bu okuldakine benzer eğitimlerin de eklenmesinin uygun olduğunu değerlendirmiştir. Paşa, okulun tesislerini, manejlerini ve at bakım faaliyetlerini görmüş, Fransız süvarilerinin temel binicilik konuları dışındaki gösterilerini beğenerek Türk süvarilerinin de benzer çalışmalar yapmasını istemiştir. Daha önceki tarihlerde de adı geçen okulda eğitim görmüş süvari subayları hakkında arşiv kayıtları mevcuttur. Ancak bu eğitimler, yabancı harp okullarında eğitim görmek amacıyla Fransa, Almanya, Avusturya gibi ülkelere öğrenci gönderilmesi kapsamında gerçekleşmiş faaliyetlerdir. Bu çalışmanın içeriğinde ise sportif biniciliğin geliştirilmesi amacıyla

la Fransa'ya kursiyer subay gönderilmesi ve oradan eğitici personel getirilmesi amacına vurgu yapılmıştır (DAB, H. 22.05.1309; M. 01.07.1893).

Fransa'nın süvarilik uygulamalarının o tarihlerde ilgiyle ve dikkatle izlendiği, dönemin bazı gazete makalelerine de yansımıştır. Başlık bölümünde gazetenin basım amacının sadece askerî konular ve askerî reform hareketlerinin paylaşımı olduğu ifadesine yer veren Müdâfaa-yı Milliye Gazetesi, dört ayrı sayısında Fransız süvarileri hakkında makale yayımlamıştır. Birinci sayıda "*Fransız Süvâri Tatbikat Mektebi*" hakkında görüşlere yer verilmiştir. Bu makalede okulun genel müfredatı, verilen konferanslar, binicilik eğitiminin içeriğine yönelik açıklamalara yer verilmiş; okulun başarısının dünyaca kabul gördüğü belirtilerek Saumur'un en iyi binicilik okulu olduğu değerlendirilmiştir. Gazetenin dördüncü sayısında "*Fransa'da Atlı İhtiyat Zâbitânının Yarış Müsabakası*", beşinci sayısında "*Fransız Süvarisinin İstikşafatı*" ve on beşinci sayısında "*Fransa Süvarisinin Yeni Ta'limnâmesi*" başlıklı makaleler, yazar adı belirtilmeden yer almıştır (Karaman, 2014, s. 212, 214, 218).

Mahmut Şevket Paşa İstanbul'a döndükten sonra süvarilik hakkındaki düşüncelerini hayata geçirmiş ve Makriköy (Bakırköy)'de bir okul açılmasını emretmiştir. Böylelikle 1911 yılında Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu adıyla yeni bir okul açılmıştır. Türk ordusunda geleneksel yöntemlerle ya da birliklerde usta/çırak yöntemi ile yürütülen binicilik eğitiminin bundan böyle bilimsel bir şekilde, uzmanların gözetiminde ve eğitici dokümanlarla sağlanması için ilk adım atılmıştır. Başlangıçta okul müdürlüğüne bir Alman subayı, süvari ve binicilik uzmanı Yarbay Bob getirilmiştir (Çalbatır, 1943, s. 30). İlk bakışta Fransa'nın örnek alındığı bir sistem için neden bir Fransız subayın seçilmediği akla gelebilir. Bu konuda ön çalışma yapılmış ve bir Fransız eğiticinin belirlenmiş olması da mümkündür ancak o yıllar devletin askerî reformları kapsamında iş birliği içinde olduğu ülke Almanya olduğundan ve diğer sınıfların eğitimi için getirilmiş Alman heyeti bulunduğundan böyle bir tercih yapılmış olma olasılığı yüksektir. Öte yandan binicilikte Alman ekolünün de Fransızlar kadar önemli bir konuma ulaştığı, Hannover Binicilik Okulunun emsalleri arasında üst sıralarda yer aldığı göz ardı edilmemiştir.

Okulun ilk eğitim-öğretim dönemi için her süvari alayından yüzbaşı rütbesinde bir subay çağırılmış, kursiyerler için yeterli at olmadığından her subay kendi atıyla okula katılmıştır. Binicilik eğitimi için ihtiyaç duyulan tesis ve malzeme olmaması nedeniyle başlangıç safhasında genellikle nazari eğitim yöntemine mecbur kalınmıştır. Bu arada okulun ihtiyacını karşılamak üzere Suriye'den at alınmış ancak alım miktarı ve tarihi konusunda bilgi elde edilememiştir. Balkan Savaşının patlak vermesi ise okulun çalışmalarının askıya alınmasına neden olmuş, okul için satın alınmış atlar da kolordulara gönderilmiştir (Uğur, 2006, s. 14). Ne yazık ki savaş ortamı binicilik kurslarının ötelenmesini gerektirmiş, tüm planlamaları aksatmış, başlatılan çalışmalar hakkında sağlam bir arşiv oluşturulamamıştır.

Balkan Savaşları (1912-1913) sonrasında okulun eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmesi için irade gösterilmiş, süratle yeni dönem planlamaları yapılmış, görevden ayrılan Yarbay Bob'un yerine onun yardımcılığını yapmış olan Süvari Binbaşı Mahmut Bey vekil olarak okul müdürü olmuştur. Bir süre Davutpaşa Kışlasında faaliyet gösteren okul daha sonra Orhaniye'deki (Beşiktaş'taki Yıldız Parkı kuzeyinde) binalara taşınmıştır. Binbaşı Mahmut Bey'in görevden ayrılmasından sonra Binbaşı Esat Bey (7.10.1922-4.4.1923 tarihleri arasında İstanbul Valisi olarak görev yapmış ve 1932'de vefat etmiş olan General Esat) göreve gelmiş ve okulu Haydarpaşa'da yeni inşa edilen Şimendifer Taburu kışlasına nakletmiştir. Burada kursiyerler için uygun yerler ayarlanmış, ahırlar ve manejer düzenlenmiş, yeni bir nalbanthane ve saraçhane açılmıştır. Çifteler Çiftliği tay deposundan çok sayıda remont (henüz eğitimi tamamlanmamış genç at) sağlanmıştır. Islah Heyeti Başkanı olan General Liman Von Sanders'in tavsiyesi üzerine Almanya'dan Süvari Yarbay Lavfer okul müdürlüğüne getirilmiş, Binbaşı Esat Bey de yardımcısı olarak göreve devam etmiştir. At bakımı, tımar ve ahırların kullanımı konuları için yine Almanya'dan Koter isimli bir astsubay sorumlu olarak getirilmiştir (Çalbatır, s. 30). Başarılı süvari subayları arasından okulun öğretmenliğine atanan subayların katılımıyla kurslar başlamış, ilk dönem genç atların eğitimine ağırlık verilirken binicilerin oturuş ve manejer eğitimleri üzerinde durulmuştur. Arzu edilen seviyeye ulaşmak için etkili çalışmaların devam ettiği günlerde ne yazık ki genel seferberlik ilan edilmiş ve Birinci Dünya Savaşı başlayınca okul kapatılmıştır.

Kuruluşundan itibaren savaşların gölgesinde kalan ve maddi imkânsızlıklar nedeniyle hedeflenen binicilik seviyesini kursiyerlerine aktaramayan okul, Birinci Dünya Savaşı sürecinde (1914-1918) etkisiz kalmıştır. Türk Kurtuluş Savaşı ile birlikte yıllardır bir varlık gösteremeyen süvariler de hareketlendirilmiş, düzenli ordu birliklerinde süvariliği ayağa kaldırmak için eğitim süreci hızlandırılmıştır. Önce 1919'da Ankara Abidinpaşa'da yeni mezun subaylar için bir süvari talimgâhı kurulmuş, 5. Süvari Kolordusu kurulduktan sonra ise 1922'de Konya Ilgın'da daha geniş çaplı bir süvari eğitim merkezi açılmıştır. Millî Mücadelenin zaferle sonuçlanmasından sonra binicilik çalışmalarının tekrar başlatılması için Akhisar'da bir çiftlik bölgesinde binicilik okulu açılmış, başına da 9 Eylül 1922'de İzmir'e ilk giren süvari subayı Binbaşı Şerafettin (İzmir) Bey getirilmiştir. 1925'te okulun tekrar İstanbul'a nakli kararlaştırılmış, Albay Mehmet Ali (Menkü) Bey komutasında Orhaniye kışlasında çalışmalar başlatılmıştır (Altay, 1949, s. 38; Emiroğlu ve Yüksel, 2003, s. 235). Bu yeni dönem sportif binicilik açısından umut verici gelişmeler göstermiş, Süvari Müfettişliği makamının da destekleriyle alt yapıya önem verilirken süvari subayları ileri düzey binicilik eğitimi için Fransa ve İtalya'ya kurslara gönderilmeye başlamıştır.

Okul, 1927'de Pangaltı'daki Harbiye Mektebinin bulunduğu bölgeye taşınmıştır. Buradaki manejlerden faydalanma şansı bulan okul, yıllar sonra ileri düzey binicilik tekniklerinin öğretilmeye başlandığı bir yer olmuştur. Saumur Ulusal Binicilik Okulunu başarıyla bitirerek yurda dönen ilk kursiyerler Yüzbaşı Tahsin (Yazıcı) ve Yüzbaşı Avni (Bağna), ileri düzey at terbiyesi ve yüksek sınıf engel atlama branşlarının müfredata eklenmesini sağlamış; 1928'de binicilik antrenörü olarak getirilen Fransız Üsteğmen Albert Taton'un katkılarıyla uluslararası başarılar elde eden ilk Türk binicileri yetiştirilmiştir. On üç yıl burada görev yapan Taton, albay rütbesiyle ayrıldığı 1941'e kadar Türk binicilik tarihinin büyük başarılarında antrenör olarak yer almıştır.

Türk süvarileri uluslararası binicilik yarışmalarına ilk kez 2-4 Ekim 1931 tarihlerinde Bulgaristan'da katılmıştır (Olimpiyat, 19.09.1931). Beklenenden daha başarılı sonuçlar alan Türk ekibinden Yzb. Cevat (Kula) ferdi sıralamada "Akın" isimli atıyla üçüncü olmuş, böylelikle Türk Bayrağını bir uluslararası yarışmada ilk kez şeref gönderine çektirmiştir. Olimpiyatlara hazırlık amacıyla; 1932 Nice, 1934 Viyana uluslararası engel atlama yarışmalarına katılan

Türk Milli Binicilik Takımı, ilk olimpiyat sınavını 1936 Berlin Olimpiyatlarında vermiştir. "Milletler Ödülü" bölümünde Yzb. Cevat Kula "Çapkın" isimli atıyla altıncı olmuş, ilk altı derecenin kaydedildiği Olimpiyat Şeref Kütüğüne adını yazdırmıştır.

İtalya'da 2 Mayıs 1938 günü koşulan "Mussolini Uluslar Altın Kupası" yarışmasında kimsenin beklemediği bir başarı elde edip birinci olan Türk ekibi, şampiyonluk kupasını İkinci Dünya Savaşı öncesinde Türkiye'yi rahatsız edici yaklaşımlarda bulunan Mussolini'nin elinden almış, "Atatürk'ün Süvarileri" olarak tarihe geçmişlerdir (Resim-6). Türk binicilik tarihinin en büyük başarılarından biri olan bu kupayı kazanan ekipte Yüzbaşı Cevat Kula "Güçlü" ile, Yüzbaşı Cevat Gürkan "Yıldız" ile, Yüzbaşı Eyüp Öncü "Ünal" ile ve Üsteğmen Saim Polatkan "Çakal" ile mücadele etmiştir. (??, 8 Mayıs 1938; ??, 6 ve 9 Mayıs 1938; Hiçyılmaz, 1974, s. 149; Kara Kuvvetleri, 1931-1970; Özçelik, 1998, 46-47). Elde edilen büyük başarı tüm yurdu sevince boğmuş, Başbakan Celal Bayar da bu zaferi Atatürk'e iletmış ve ekibin şefi olan Albay Cevdet Bilgişin'e bir kutlama telgrafı göndermiştir (Resim-7; DAB, 03.05.1938).

Sportif başarıların artması yanında Ayazağa Kasrı arazisindeki binicilik tesisleri yenilenerek Ayazağa Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu olarak şekillendirilmiş (Resim-8), her alanda batıdaki örneklerle uygun tesisleşme tamamlanmaya çalışılmıştır (Çalbatır, s. 31). Ancak İkinci Dünya Savaşı nedeni ile uluslararası binicilik faaliyetleri sonlanmış, Okul 10 Mayıs 1941'de Konya/Karaman'a taşınmış, personelin çoğunluğu kıt'a görevlerine atanmışlardır. Savaş sonu düzenlemeleri ile okulun çalışmaları tekrar gündeme alınmış, 1946'da Okul tekrar Ayazağa'ya taşınmıştır. Binicilik faaliyetleri tekrar başlamış ancak geçmiş başarılardan uzak kalınmıştır.

Yarışmaların en önemli parçası olan kaliteli at yetiştirme programları üzerinde çalışılırken işin kolayına kaçılarak yurt dışından yüksek kaliteli at satın alınmıştır. 1948 Londra Olimpiyatları katılan Türk ekibi buradan umduğu başarıyı bulamamış, takım olarak elemine olmuşlardır. Karacabey Harasında yetiştirilmiş yerli kan atların yarışma performansını denemek üzere ilk kez Afrika'ya, Mısır-Kahire Uluslararası Engel Atlama Yarışmalarına katılmıştır. Sadece bir üçüncülükle dönülmüş, bundan sonraki süreçte sessiz bir dönem yaşanmıştır.

1953'te Albert Taton'un tekrar millî takımın başına getirilmesiyle çalışmalar yoğunlaşmış, 1956 Olimpiyatlarına hazırlık dönemi başlatılmıştır. Avusturya'nın Melbourn şehrinde başlayan oyunların binicilik branşı, ülkenin yabancı at girişine izin vermemesi nedeniyle İsveç/Stockholm'de yapılmıştır. Konkur komple dalında sadece Yüzbaşı Kemal Özçelik (Resim-9,10) parkuru tamamlayabilmiş ve "Eskimo" ile on sekizinci olmuştur. Daha sonra ekip halinde olimpiyatlara katılma şansı elde edilememiştir.

Zamanla sivil binicilerin başarılı çalışmaları ile askerlerin önüne geçmesi, başta İstanbul olmak üzere çeşitli illerde sivil binicilik tesislerinin açılması, askerî düzenlemeler kapsamında Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulunun yeniden yapılandırılması, gelişmeleri farklı boyutlara taşımıştır. 1978'de Ayazağa'daki yarışma birimleri lağvedilmiş, süvarilerin son temsilcileri Ankara'da Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı Süvari Birliği olarak vazifelerini sürdürmüşlerdir. Son olarak 1984'te bu birliğin adı Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi olmuş ve Kara Harp Okulu'na bağlanmıştır.

Mahmut Şevket Paşa'nın girişimleri ile 1911'de açılan, ekip halinde olimpiyatlara katılma başarısı gösteren ve uluslararası büyük başarılarla imza atmış Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulunun günümüzdeki temsilcileri, bazı törenlere ve küçük çaplı yarışmalara katılarak geçmişi yaşatmağa çalışan, adında "süvari" sözcüğü bile kalmamış Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı, Ankara'da çalışmalarını gayretle sürdürmektedir.

Sonuç

Osmanlı Devleti'nin sıkıntılarla dolu son dönemlerine tanıklık eden, askerî ve siyasi gelişmelerin bazılarının bizzat belirleyicisi olma durumunda kalan Mahmut Şevket Paşa, uzun yıllar Almanya'da inceleme ve araştırma görevlerinde bulunmuş, Alman askerî heyetleriyle çalışmış ve başarıları ile emsalleri arasında öne çıkmış bir askerdir. 1905-1908 yılları arasında Kosova Valiliği yapan ve Meşrutiyetin ilanından sonra Selanik'teki 3. Ordu Komutanlığına atanan Paşa, farklı siyasal görüşlere sahip taraflarla uyumlu çalışmaya özen göstermiş, askerlerin siyasetten uzak kalması gerektiğini vurgulamış ancak kaderin garip bir tecellisi ile 31 Mart Vakası sonrasında devletin tüm unsurlarına müdahale edecek bir konuma ulaşmıştır.

Sahip olduğu otoriter kişilik yapısı ile Hükümet ve Meclis üzerinde etkili olmaya çalışan, İttihat ve Terakki Cemiyeti ileri gelenleri tarafından da eleştirilen Mahmut Şevket Paşa'ya Harbiye Nazırlığı teklif edilmiş, o da ülkenin kalkınması ve düşündüğü askerî reformların hayata geçirilmesi konusunda program yapılması şartıyla bu teklifi kabul etmiştir. Göreve başladığı 12 Ocak 1910 tarihinden itibaren reform hareketlerine girişen Paşa, Nezaretin genel yapısından müfettişliklerin düzenlenmesine, eğitim öğretim faaliyetlerinden silah-teçhizat modernizasyonuna kadar hemen her alanda yenileşme sürecini hayata geçirmiştir. Jandarma birliklerinin tekrar yapılandırılması, hava gücü oluşturmak için gerekli alt yapının sağlanması gibi dönemin şartlarında herkesin cesaret edemeyeceği uygulamalara imza atmıştır. Bu bağlamda hayata geçirdiği yenileşme çalışmalarından biri olan Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu açılması, askerî bir sınıf olarak süvarileri ilgilendiriyor görülse de Türk spor tarihi için önemli bir adım olmuş, binicilik sporunun çağdaşlaşması ve Türk binicilerinin uluslararası yarışmalarda yer almasını sağlayacak temellerin atılmasına öncülük etmiştir.

Türk biniciliği, Türk toplumlarının sahip olduğu atçılık ve binicilik kültürünün içerisinde, geçmişten gelen teknik ve yöntemlerle geleneksel eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürme gelmiştir. Yüzyıllar boyunca muharebe meydanlarındaki üstünlüğünün sonsuza kadar sürebileceği yanılgısıyla bilimsel gelişmelere kapalı kalınmış, batıdaki gelişmelerden faydalanıp eş zamanlı yenileşme süreci başlatılmamıştır. Devletin toprak kaybetmeye başlaması, içeride ve dışarıda uzun süreli sorunlarla uğraşmak zorunda kalması ve sonuçta batının üstünlüğünü kabul etmek zorunda kalması, yöneticileri askerî reformlar başta olmak üzere batıdaki örnekleri almaya, bünyesine uydurmaya çalışmaya ve devletin kötü gidişinin engellenmesine çalışmaya yönlendirmiştir. Hem askerî hem de sportif açıdan binicilik alanındaki gelişmeler ve reform çalışmaları bunun tipik örneklerindedir. Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulunun tüm olumsuzluklara rağmen, dünyadaki en iyi binicilik merkezi örnek alınarak açılması, Mahmut Şevket Paşa'nın ileri görüşlü bir lider olmasının sonucudur. Gerçekten de bu başlangıç büyük başarıların yolunu açmış, gerekli düzenlemeler yapıldığı ve gereksinimler karşılandığı takdirde Türk binicilerinin dünyanın en iyi binicileri arasına girmesinin mümkün olduğu görülmüştür.

1911 yılında başlayan ileri binicilik hamleleri, Balkan Savaşlarından Kurtuluş Savaşına uzanan sıkıntılı yıllarda zorunlu olarak ertelenmiş ancak hiç unutulmamıştır. Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle başlayan büyük atılımlar paralelinde biniciler de Avrupa manejlerine çıkmış, batılı devletlerin hiç tahmin edemedikleri başarılarla imza atmışlardır. Olimpiyat oyunlarına katılma ve dereceye girme başarıları yanında Türk binicilik tarihinin en önemli olaylarından birini gerçekleştirmişler, 1938 Türkiye'si için stratejik ve psikolojik anlamlar taşıyan Mussolini Uluslar Altın Kupasını Türkiye'ye getirmişlerdir. Ne yazık ki sahip olunan birikim ve deneyim muhafaza edilememiş, başlangıçta örnek alınan Fransa'nın Saumur Ulusal Binicilik Okulu günümüzde dahi dünyanın en iyi binicilik merkezi olma pozisyonunu devam ettirirken Türkiye'de benzer bir yapı kurulamamıştır. Yakın tarihlerde sivil binicilik kulüpleri sayıca artmış, binicilerinin uluslararası başarıları gurur verici düzeye ulaşmış ancak askerî biniciliğin durumu da üzücü boyutlarda gerilemiştir.

Sonuç olarak; tüm olumsuzluklara rağmen 1911'de hayata geçirilmiş bir binicilik eğitim merkezinin günümüz koşullarına uyarlanarak başarılarının sürdürülmesi sağlanamamıştır. Köklü bir atıcılık ve süvarilik kültürüne sahip bir toplum olarak sportif binicilikte de dünyanın en iyileri arasında yer almak düşüncesi göz ardı edilmemelidir. Türkiye demografik yapısı, bilgi birikimi ve ekonomik gücü ile binicilik branşında uluslararası daimî başarılarla imza atacak özelliği olan bir ülkedir. Asker ve sivil binici ayırımı yapmadan ülkenin yetişmiş sporcu ve yöneticilerinin görevlendirileceği bir ulusal binicilik merkezi hayata geçirilmeli; bilimsel esaslar çerçevesinde oluşturulacak programlar ile inançlı, sabırlı, disiplinli çalışma ile dünyanın en başarılı binicilerinin ve yarışma ekiplerinin yetiştirilmesi hedeflenmelidir.

Kaynakça

- Akşin, S. (1996). *Jön Türkler ve İttihat ve Terakki*. Ankara: İmge Yayınları.
- Akşit, Z. (1972). *Binicilik ve metotları*. İstanbul: Harp Akademileri Basımevi.
- Alain Laurioux, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19502269>.
- Altay, F. (1949). *İstiklal Harbimizde Süvari Kolordusu*. İstanbul: İnsel Kitabevi.

- Bal, R. (2013). Türk süvari tarihi. Ankara: Savaş Yayınevi.
- Bardakçı, M. (2014). Mahmud Şevket Paşa'nın sadaret günlüğü. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayını.
- Borak, S. (1992). 31 Mart Vakasının çıkış nedenleri üzerine çeşitli yorumlar ve Atatürk ve Hareket Ordusu üzerine Orgeneral İzzettin Çalışlar'ın bir makalesi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8-23, 357-372.
- Çadırcı, M. (1983). Osmanlı ordusunda yeni düzenlemeler (1792-1869). *Birinci Askerî Tarih Semineri Bildirileri - 2* (s. 85-101) içinde. Ankara.
- Çağan, N. (1953). Türkler ve at, Türkler ve süvarilik. *Süvari Dergisi*, 152, 1.
- Çalbatır, S. (1943). Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu broşürü, XX. Yıl Hatırası, 1923:1943. Karaman: Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu Yayını.
- Çınar, A. A. (1993). Türklerde at ve atçılık. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayını, İstanbul, 1993.
- Devlet Arşivleri Başkanlığı-DAB. (H. 22.05.1309). Fransa'da Somur Süvari Mektebi'nde Okuyan İrfan Efendi İle Hakkı Efendi'nin Başarı Durumları ve Öğrenimlerinin Devamı Hakkındaki Mütalaa. Osmanlı Arşivi (Kutu: Y..PRK.EŞA., Gömlek: 14, Sıra: 113).
- DAB. (M. 01.07.1893). Avusturya Süvari Mektebi'nde Difteri Hastalığından Vefat Eden Eski Hidiv İsmail Paşa'nın Oğlu Ali Cemal Paşa'nın Naaşının Nakli. Osmanlı Arşivi (Kutu: HR.TH., Gömlek: 131, Sıra: 1).
- DAB. (H. 21.02.1331). Tekalif-i Harbiye usulü ile vaz'iyet edilen iâşe levazım. Osmanlı Arşivi (Kutu: İ..MMS., Gömlek: 157, Sıra: 16).
- DAB. (H. 30.12.1327). Hüseyin Hilmi Hükümeti. Osmanlı Arşivi (Kutu: İ..DUİT, Gömlek: 8, Sıra: 16).
- DAB. (H. 11.10.1329). Said Paşa Hükümeti. Osmanlı Arşivi (Kutu: İ..DUİT, Gömlek: 8, Sıra: 42).
- DAB. (H. 15.02.1331). Mahmud Şevket Paşa'nın Sadrazamlığı. Osmanlı Arşivi (Kutu: HSD.AFT, Gömlek: 5, Sıra: 76).

- DAB. (03.05.1938). Milletler Müsabakasında Mussolini Kupasını Türkiye'nin Alması Sebebiyle Yazılan Teşekkür Telgrafı. Cumhuriyet Arşivi (Kutu: 197, Gömlek: 350, Sıra: 24).
- Diñer, F. ve Yaşar, A. (1999). *Birinci Ulusal Atçılık Sempozyumu. Türklerde atçılık ve binicilik tarihi* (s. 1-21) içinde. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Efe, İ. (2015). *Orduda ıslahat ve ordu müfettişlikleri (1908-1920)*, (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 396759).
- Emiroğlu, K. ve Yüksel, A. (2003). *Yoldaşımız at*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Ergün, M. (1996). *2. Meşrutiyet devrinde eğitim hareketleri*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Gediz, E. (1981). *Türk Hava Kuvvetleri Komutanlığı Tarihi, (1911-1918)*, C. 1. Ankara: Hava Kuvvetleri Basımevi.
- Göl, H. (2021, Mart). *Belgelerle Mahmut Şevket Paşa suikastı. Tarih ve Gelecek Dergisi, 7/1. 334-362.*
- Hiçyılmaz, E. (1974). *Türk spor tarihi*. İstanbul: Demet Ofset.
- Institut français du cheval et de l'équitation. (2022, 10 Ocak). Erişim adresi: <https://www.ifce.fr/en/cadre-noir/the-cadre-noir/ecuyers-champions/>.
- İpek, C. (2006). *Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında (1904-1909, 1912-1929) Jandarma'da reform (Yüksek lisans tezi)*. YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No.187175).
- Jandarma Genel Komutanlığı. (2002). *Jandarma Genel Komutanlığı Tarihi, C. 1*. Ankara.
- Kafesoğlu, İ. (1983). *Türk milli kültürü, ikinci basım*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.
- Kara Kuvvetleri Atlı Spor Eğitim Merkezi Komutanlığı, *binicilik kayıtları 1931-1970*. Ankara: ASEM Yayını.

- Karal, E. Z. (2001). Büyük Osmanlı tarihi, C. 5. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayını.
- Karaman, M. A. (2014). 2. Meşrutiyet dönemi Osmanlı askerî matbuatı ve siyasi hayattaki rolü (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 360702).
- Kelekyan, D. (1325, 1 Nisan-1909, 14 Nisan). 'Dünkü vâkıa'. *Sabah*.
- Koloğlu, O. (2005). Avrupa'nın kışkırtıcılığı Abdülhamit. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kubalı, H. N. (1973). Türk Devrim (İnkılâp) Tarihi. İstanbul: Harp Akademileri Basımevi.
- Kurt, E. (2013). Türk Hava Kuvvetlerine Türk Milletinin desteği: bağış uçaklar. *Türk Hava Kuvvetlerinin 100'üncü Yılı Uluslararası Tarih Sempozyumu* (s. 302-317) içinde. Ankara.
- Kurt, E. (2018). Türk Hava Kuvvetlerinin kuruluşunda bağış ve yardımlar (1911-1914) (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 529140).
- Küçükılınç, İ. (2011). II. Meşrutiyet'in ilânında halk unsuru. Ankara: Cedit Neşriyat.
- Örtaylı, İ. (2016). Osmanlı'ya bakmak, Osmanlı çağdaşlaşması. İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- Ögel, B. (1984). İslamiyetten önce Türk kültür tarihi. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ölmez, A. (2017). 31 Mart Vak'ası. A. Ekinci ve L. Bilgi (Ed.). *İslam tarihinin ilk asrından günümüze darbeler tarihi* içinde (s. 92-101). İstanbul: Urfa Okulu Yayınları.
- Özçelik, N. (2006). Binicilik rehberi. Ankara: 3S Basım.
- Özçelik, N. (1998, Kasım-Aralık). Milletler Kupası. *Küheylan Dergisi*, 14. 46-47.

- Tatar, C. (2018). Türk havacılık tarihi (1909-1954), Millî Mücadele dönemi öncesi ve sonrası Türk havacılığı (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 526715).
- Tekir, S. (2020). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e jandarma, kuruluş teşkilat ve mücadelesi (1903-1938). İstanbul: Timaş Yayınları.
- Temurlenk, Ö. (2000). Türk biniciliği. Ankara: Öğün Kitabevi.
- Tunaya, T. Z. (2000). Türkiye'de siyasal partiler, C. 3. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Türkmen, Z. (1995). II. Abdülhamit döneminde Osmanlı Ordusu'nun modernizasyonu için kurulan Techizat-ı Askeriye Nezareti ve faaliyetleri. *Prof. Dr. Hakkı Yıldız'a Armağan* içinde (s. 479-493). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Türkmen, Z. (2005). Makedonya meselesi ve Osmanlı ordusunun Makedonya bölgesinde eşkiya ile mücadelesi. *Dokuzuncu Askerî Tarih Semineri Bildirileri-1* (s. 287-319) içinde. Ankara.
- Uğur, V. (2006). Cumhuriyet dönemi Türk ordusunda atlı spor (Yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 186200).
- Ünver, A. F. (2006). Antik çağdan modern olimpiyatlara binicilik sporu ve Türk biniciliğinin olimpik gelişimi (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 191076).
- Vahdeti, D. (1325, 1 Nisan-1909, 14 Nisan). 'Halife-i İslam Abdülhamid Han Hazretlerine açık mektup'. *Volkan*.
- Yakut, K. (1998). Mahmut Şevket Paşa ve dönemi (Doktora tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 73471).
- Yalçın, O. (2004). Türk Hava Kuvvetlerinin teşkilatlanma tarihi (Yüksek lisans tezi). YÖK tez merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 144887).
- Yalçın, O. (2011, Spring). Türk tarihi bakımından 20. yüzyılda iki önemli gelişme: "Havacılığın ve bir liderin doğuşu". *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 6/2. 1033-1062.

- Yıldız, G. (Ed.). (2017). Osmanlı askerî tarihi-kara, deniz ve hava kuvvetleri 1792-1918. İstanbul: Timaş Yayınları.
- [??]. (1938, 6 Mayıs). 'Ekibimiz Mussolini kupasını nasıl aldı?'. *Cumhuriyet*.
- [??]. (1938, 8 Mayıs). 'Binicilerimiz için alman gazetelerinin takdir dolu yazıları'. *Ulus*.
- [??]. (1938, 9 Mayıs). 'Kahraman süvarilerimiz Roma'ya gidiyor'. *Cumhuriyet*.
- [??]. (1931, 19 Eylül). 'İlk askerî millî temas'. *Olimpiyat*.
- [??]. (1325, 31 Mart-1909, 13 Nisan). 'Şehrimizin bugünkü hali'. *Tercümân-ı Hakikat*.

RESİMLER

* Capriole (Yerinde Sıçrama) Hareketi

* Courbette (Hafif Şahlanma) Hareketi

Resim-1,2: Saumur Ulusal Binicilik Okulu İleri Düzey At Eğitimi.

Resim-3: Saumur Binicilerinin Dresaj Gösterisi

(Alain Laurieux, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19502269>).

Resim-4: Yüzbaşı Cüneyt Eryıldız, "Fırtına" ile Bir Engeli Aşarken - 1986.

Resim-5: Yüzbaşı Saim Polatkan, "Yalçın" ile Bir Arazi Engelinde- 1936.

Resim-6: İtalya Başbakanı Benito Mussolini'nin Elinden Uluslar Altın Kupasını ve Ödüllerini Alan Türk Binicilik Ekibi, 02.05.1928.

Albay Cevdet Bilgişin
Ambassade Turquie
R O M E

Milletler musabakasinda Mussolini altin kupasini kazandiginizi bildiren telgrafinizi sevicile aldım.Parlak muvaffakiyetinizi ve minnet duygularinizi Atatürke arzettim.Şefimiz hepinizden memnun oldu tebşir ederim. Bende ekipimizi hararetle tebrik ederim. Aynı muvaffakiyetin bundan sonraki musabakalarda da tecellisini diler ayrı ayrı hepinizin gözlerinizden öperim.

Başvekil
Celal Bayar

Resim-7: Başbakan Celal Bayar Tarafından Ekip Şefi Albay Cevdet Bilgişin'e Gönderilmiş Kutlama Telgrafı.

*Resim-8: Ayazağa Süvari Binicilik ve Tatbikat Okulu
(Arşiv: Selen Kaldırım, 14.08.2018)*

Resim-9, 10: 1956 Olimpiyatlarına Katılmış Olan Millî Binicimiz Yüzbaşı Kemal Özçelik (Emekli Süvari Yarbay, 1922-2020), Oyunların 50. Yılı Dolayısıyla Stockholm'da Yapılan Törende Seyircileri Selamlarken.